

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Ex Decretalibus Greg. Gloss. super tit. de sum. Trinit. & fide Cathol.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

est Pater qui generat: & est Filius qui gignitur: et est Spiritus sanctus qui procedit. Ita scilicet quod distinctiones importatae per haec tria adiectiva: generans, genitum, & procedens, determinant ipsas personas, de quibus praedicatur praedicta adiectiva: non autem essentiam, vel naturam, quae non distinguitur. Non ergo sequitur quod Ioachim putabat. Essentia non est generans; Pater est generans: ergo essentia non est Pater. Quia etsi essentia non generat: est tamen ille qui generat, id est Pater: & similiter essentia non nascitur, sed est ille qui nascitur, id est Filius neque essentia procedit, sed est ille qui procedit, id est Spiritus sanctus.

Quarto cum dicit, Licet igitur alius. &c. concludit qualiter secundum fidem catholicam sit signanda distinctio personarum. Circa quod considerandum est, in diuinis masculinum genus refertur ad personam, neutrum autem genus refertur ad essentiam vel naturam. Sicut etiam in rebus humanis per masculinum genus quarimus de persona: sicut, Quis currit? Petrus. Per neutrum genus quarimus de natura: sicut, Quid est homo? animal rationale. Quia igitur in diuinis essentia est indistincta, personae vero distinctae: ideo, nominibus distinctiuis utimur in diuinis in masculino genere: non autem in neutro. Dicimus enim quod licet sit alius Pater, & alius Filius, et alius Spiritus sanctus, non tamen sunt aliud & aliud: quia non est alietas in essentia, & si sit alietas in personis: sed id ipsum quod est Pater, & Filius, et Spiritus sanctus: quia est eadem essentia trium. Et propter hoc sunt omnino idem, si idem sit neutri generis: quia hoc pertinet ad identitatem essentiae, non autem sunt idem masculine: quia hoc tolleret distinctionem personarum. Ideo autem oportet quod sint idem naturaliter, ut credamus esse consubstantialia, secundum fidem orthodoxam, id est recte gloriantem: ad orthos quod est rectum, & doxa quod est gloria: & catholicam, id est vniuersalem: sicut supra expositum est. Hoc enim determinatum est in Nicana synodo, quod filius sit homousyon, id est consubstantialis Patri.

Quinto cum dicit, Pater enim ab aeterno, &c. probat, quod una & eadem sit essentia trium personarum. Pater enim generando filium dedit ei substantiam suam: cum generare nihil aliud sit quam ex substantia sua alium producere. Et sicut ab aeterno Pater genuit Filium, non quidem prius non existentem: ita etiam ab aeterno Pater dedit substantiam Filio, non quidem quasi prius non habenti: sed quia ab aeterno eam ab alio habuit, id est a Patre. Et de ista datione ipse Filius Dei testatur, Io. 10. Pater meus quod dedit mihi, maius omnibus est. Id enim quod est maximum, est diuina essentia. Sciendum tamen, quod aliter se habet in generatione humana & aliter in diuina. Quia enim natura humana diuisibilis est, potest homo generans partem substantiae suae transfundere in Filium. Diuina autem natura est simplex et indiuisibilis: & ideo subiungit, Quod non potest dici, quod Pater partem substantiae suae Filio dederit. Similiter etiam non potest dici, quod Pater datus substantiam suam filio: eam sibi non retinuerit: quia sic Pater defuisse esset diuina sub-

A stantia. In corporalibus enim quod datur, non retinetur: sicut qui dant equum, non retinent ipsum: sed in spiritualibus simul datur aliquid & retinetur: sicut qui communicat alij scientiam, retinet ipsam. Patet igitur quod Filius sine ulla diminutione accepit nascendo substantiam Patris: & pater eam retinet. Unde sequitur, quod Pater & Filius habeant unam substantiam. Et eadem ratio est de Spiritu sancto, qui ab utroque procedit. Pater autem est substantia sua, quia non est in eo aliqua compositio et similiter Filius, & Spiritus sanctus. Cum ergo sit una essentia trium: sequitur quod una res, quae est diuina essentia, est Pater, & Filius, & Spiritus sanctus. Et ideo irrefragabiliter est probata sententia magistri Petri Lombardi, & per consequens dicitur Ioachim infirmatum.

B Sexto cum dicit, Cum ergo veritas pro fidelibus, &c. ponit auctoritates, quas male intellectas pro se Ioachim inducebat. Quod enim Dominus orans pro fidelibus dicit: Volo ut ipsi unum sint in nobis; sicut & nos unum sumus; sic inducebat Ioachim ac si eodem modo accipiendum esset hoc quod dicitur unum in nobis, & in diuinis personis. Hoc autem est falsum; quia in fidelibus sic accipitur, ut intelligatur vnitas charitatis per gratiam; in diuinis autem personis sic accipitur, ut intelligatur unitas eiusdem naturae. Et hoc probat per simile; quia Dominus dicit Matth. 5. Estote vos perfecti, sicut & Pater vester celestis perfectus est. Non tamen est idem modus perfectionis humanae & diuinae; quae non potest esse tanta similitudo inter creatorem et creaturam, quin maior inueniatur ibi dissimilitudo, propter hoc quod creatura in infinitum distat a Deo.

GLO. SVPER DECRETALES
Tit. de summa Trin. & fide Cath. de uolumine maiori Decretalium.

D **V**ONI AM omne quod non est ex fide, peccatum est. § 8. q. 1. §. 1. ad Ro. 14. & infra, de praeser. quoniam omne. & ordo nostrae reparationis a fide sumpsit exordium; ideo de fide catholica primo est agendum.

Et quia in fide primo instrui debemus, ut sic ad baptismum creduli veniamus. de consec. dist. 4. ante baptismum. videndum est ergo, quid sit fides prout hic accipitur, et quot modis accipiatur fides, et quot sint species fides, & quot articuli, quod praemissum creditur, & quae sit poena non credentium. Fides enim multis modis dicitur. Dicitur fides quandoque idem quod sacramentum baptismi. 45. dist. de iud. eis. & infra, de bapt. & eius effectu, debitum.

E Item dicitur fides, castitas tbori. 27. q. 2. coniuges. 28. q. 1. caue. & infra, de iureiur. quemadmodum, & est unum de tribus bonis matrimonij. ea causa, & questione, scilicet, 27. q. 2. omne itaque. in fra, de condi. appo. cap. vl.

Itē dicitur fides securitas, siue pactum, quae et iam hosti seruanda est. 23. q. 1. noli.

Item dicitur fides, quandoque conscientia. infra, de resti. spoliat. literas. §. nos autē, circa principium.

B & in-

Et horu
atur p
n comm
ario 1. h
artis.

et infra de prescrip. quoniam omne quod non est ex fide, id est, conscientia, de pen. dist. 3. quarat. §. ut il lud Ambrosii. alias est versi.

Item dicitur fides credulitas, secundum quam credimus id quod non videmus. Fides enim est de re non visa. de pen. dist. 4. in domo. versi. et si abiero. unde etiam dicitur: Fides non habet meritum, cui humana ratio prebet experimentum.

Item dicitur fides promissio. Inst. de reru. diu. §. vendit e. et infra, de spon. duorum. c. 1.

Item alio modo dicitur fides, collectio articulo- rum ut hic, et 2. q. 1. hec est fides, prater ea et in symbolo Athanasii dicitur: Hec est fides catholi- ca, quam nisi, &c.

Item dicitur fides equitas in actionibus conside- rata. Inst. de act. §. actionum autem. quaedam sunt bonae fidei, quaedam stricti iuris.

† Vide omni- no S. Tho. 2. 2. q. 4. ar. 1.

Fides vero sic describitur ab Apostolo in epist. ad Heb. 11. prout hic sunt iter. Fides est substantia reru. sperandarum, argumentum non apparentium. Et dicitur substantia sperandarum reru. quia sperare debemus, quod dictum a Prophetis, esse futurum. Ar- gumentum non apparentium dicitur, quia per prophe- tias iam completas, debemus habere argumentum, id est, probationem non apparentem de futuris com- plendis, scilicet de die iudicii, et de fine mundi.

Sed videtur, quod definitio ista non sit bona: quia vera definitio convertibilis debet esse cum suo defi- nito: sed haec non est convertibilis, quia spes simili- ter est substantia sperandarum reru. unde vide- tur inferendum, quod fides est spes, quod est falsum.

Item haec definitio videtur loqui tantum de fut- uris: cum fides sit tam de presentibus quam de pre- teritis et futuris, eo quod habet se ad omnia. Ad praeterita: quia credendum est Christum fuisse natu- rum et passum. Ad presentia: quia credendum est, quod ipse sit, qui in altari quotidie conficitur, ad futura: quia credere debemus ipsum venturum et iudicatu- rum vivos et mortuos: et ita videtur esse insuf-iciens ista definitio: et licet diversa tempora com- prehendat, una tamen fides esse videtur. Unde satis potest dici, quod non est vera definitio, sed quaedam notificatio fidei ab Apostolo dicta.

Potest autem magistraliter definiri. Fides est vo- luntaria certitudo absentium, infra scientiam, et su- pra opinionem constituta. Scientia enim habet cogni- tionem: fides vero non. Unde dicit Aug. Fides est, credere quod non vides, de pen. dist. 5. in domo.

† S. Thomas 2. 2. q. 4. ar. 14. explicat qua- liter hoc in- telligi deat.

Species autem fidei sunt duae. Una est formata, quam habent boni. Et est alia informis, quam habent mali, et existentes in mortali peccato: et fides eo- rum caret forma. Prima est virtus, a qua dicuntur si- deles quicumque baptizantur: de consec. dist. 4. si qui apud, et talis fides dicitur informata charitate. Unde sic potest definiri: fides est qualitas, qua quis credit quod diligit: charitas dignior est, penes quam con- sistit omne meritum, et est fons virtus, cui non com- municat alienus scilicet a fide infra, de reg. licet. in fi. et de pen. dist. 1. omnis, qui non diligit, unde dicitur: Fides nostrae, est virtus quam charitas comita- tur. Unde dicit Aug. Fides, qua per dilectionem opera- tur, est fundamentum omnium virtutum. 1. q. 1. cu. Pau.

et alias ita definit. Haec est fides, qua per dilectio- nem operatur. de pen. dist. 2. c. charitas. §. item Domi- nus. Amen. ver. haec est fides. et non ea quae de mo- num est, qua credunt et contremiscunt. De fide in- formata charitate dicit Abac. c. 2. propheta: Iustus autem in sua fide vivet. Fides nostra est eadem in substantia cum fide antiquorum, ut dictum est, quod probat Evangelium. Turbe autem quae praecedebat et quae sequebantur, clamabant dicentes, Osanna fi- lio David, Matth. 21.

Disant tamen in qualitate: quia quod ipsi cre- debant de futuro, nos credimus de preteritis, scilicet Christum natum et passum.

Principales autem articuli fidei nostrae, sunt septem, secundum quod septem sunt dona Spiritus sancti, quos quilibet Christianus scire tenetur, et credere sicut tenet Ecclesia, et sunt hi: Incarnatio sine natiuitas, baptismus, passio Christi, sine morse- ius, descensus ad inferos, resurrectio, ascensus in cae- lum, aduentus eius in iudicium. De quibus habes in prima constitutione, firmiter, pro quibus 10a. Apo- caly. c. 5. legitur stetit, ubi dicitur: Vidi librum sigillatum septem sigillis formam imprimetibus in caelo et in terra, et apud inferos: et nemo fuit dignus aperire librum, nisi leo de tribu Iuda. Et isti septem articuli patent in his versibus:

Nascitur, abluitur, patitur, descendit ad ima: Surrexit, scandit, ueniet discernere cuncta.

Secundum quosdam theologos sunt 12. articuli fidei propter 12. Apostolos, qui eadem hora instinctu Spiritus sancti, symbolum composuerunt.

Et est aliud symbolum maius, quod cantatur in Missa in Constantinopolitana synodo factum pro- pter Gregos, qui non credebant, quod Spiritus sanctus procederet ab veroque, de consec. dist. 5. c. ult. et pen. Est et tertium symbolum Athanasii: Quicumque vult, quod catatur in prima. Istud potest ap- pellari quartum symbolum: et ita sunt modo quatuor, sicut quatuor Evangelistae.

Premium vero credentium est vita aeterna: pena vero non credentium est gehenna perpetua, iuxta il- lud: Hec est fides catholica, quam nisi quisque fide- liter firmiterque crediderit, saluus esse non poterit. et Qui crediderit et baptizatus fuerit, saluus erit. infra de baptis. et eius effectus, maiores. Ber.

De hac materia habes de consec. dist. 3. c. ult. de consec. dist. 5. c. pen. et ult. 2. dist. per totum, 23. dist. qui episcopus.

Glossa super cap. Firmiter.

Firmiter] Non solet summaris, sed pro summaris diuiditur in duas partes principales. Secunda ibi una vero. Prima tractat de summa Trini. et eius operibus: de fide catholica, et articulis fidei. Secun- da pars principalis tractat de sacramentis. Abbas Panormitanus.

Firmiter] Hoc ideo dicit, quia ordo fidei nostrae probari non potest, et quia ubi ratio deficit, fides supplet. de consec. dist. in c. 4. cap. nihil est aliud. et dist. in. ult. c. ult. arg. ut quod sermo sonat, affectus sentiat, id est fides, de consec. dist. in. 2. c. reuera. in fin. quia

† hoc gatu- chre Aug. de A- sum- restat- fialit- ar. 1. eius in al- ne. de- §. 5.

† De articu- ad huma- tem Chri- spectanti- quitur ut- S. Th. 2. 2. ar. 7.

† Hoc sym- lum & len- tia paulu- in hac pri- parte ad- cit Eym- cns, lup- bus vide- metatoo- de unde in- intell- gna- apertus.